

Enheten för kulturarv och livsmiljö
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av Riksantikvarieämbetets rapport "Översyn av regelverket om de kyrkliga kulturminnena".

Länsstyrelsens synpunkter

Sammantaget är Länsstyrelsen Västernorrland positiv till förslag och innehåll i remissen "Översyn av regelverket om de kyrkliga kulturminnena". Särskilt bör framhållas; utdömandet av vite, krav på medverkan av sakkunnig antikvarisk kompetens samt fortsatta utredningar om övertaliga kyrkor.

Som så korrekt påpekas i remissen, är tillsynen av de kyrkliga kulturminnena idag något begränsad. Men denna begränsning förefaller snarare bero på tidsbrist och otillräckliga resurser, än någon egentlig brist på kompetens. Detta kan säkert vara personberoende, och variera från en miljö (museum, länsstyrelse, stift) till en annan. Det är svårt att utifrån en specifik arbetsplats ha några åsikter om hur arbetet uppfattas av olika aktörer.

Enligt förslaget ska länsstyrelserna precisera vilka dokument som ska tas fram vid tillståndsprovning, samt vad de bör innehålla.

Bedömningsgrunden för vad som anses vara tillståndspliktigt, omformuleras från att ha varit "väsentligt ändring" till att heta "påverkan på det kulturhistoriska värdet", vilket blir en skarpare ordalydelse. Även detta uppfattas som mycket positivt.

Den utökade möjligheten att kräva medverkan av sakkunnig antikvarisk kompetens upplevs som mycket positivt. Det ska inte behöva uppfattas som något godtyckligt huruvida man vill använda sig av den möjligheten eller inte.

Bra är även att vitesmöjligheten finns rörande kyrkliga kulturminnen och olovligt utförda åtgärder, utan att ha inhämtat länsstyrelsens tillstånd.

Rörande frågan om att utdöma vite eller ej, har detta att göra med att man inte får använda sig av dubbel bestraffning. Men det förefaller något otydligt för personer som inte är jurister. Handläggare måste ju själva kunna uppleva att man har reella möjligheter att tolka lagen på ett något så när riktigt vis.

I 4:e kapitlet KML § 18, står "Den som inte efterkommer ett vitesföreläggande döms inte till straff för det som omfattas av föreläggandet eller förbudet". Detta kan uppfattas som något oklart. Till sitt juridiska innehåll är det säkerligen korrekt, men det borde kunna sägas på ett något enklare sätt, utan att det förlorar sin mening och avsikt.

Enligt RAÄs analys av synpunkter inkomna på Kulturmiljöutredningens betänkande, framgår att hanteringen av de frågor som hör ihop med övertalighetsfrågan, hittills inte har hanterats inom rådande lagstiftning, vilket medfört problem. Däremot ska

detta uppmärksammas och bli föremål för en särskild utredning, vilket är bra. Likaså är det bra att man så småningom får ett prejudikat för hur stor/liten förändring en kyrka tål med en framtida ”profan” användning (exemplet Caroli kyrka Malmö). Det vill säga, är den tänkta användningen trots allt viktigare än att en kulturhistorisk och utseendemässig trogenhet och autenticitet uppnås? Med detta sagt, kan man ha samma (eller liknande) restriktioner som hittills, och ändå förvänta sig att någon ska vilja ta över en kyrka för att den ska slippa bli övertalig?

En fråga som också kan vara relevant att fortsätta utreda framgent är, vilka kyrkor som på olika sätt är mest utvecklingsbara. Vad ska KAE egentligen stå för? Autenticitet, unicitet och/eller att de är värdefulla ur ett brukarperspektiv? Det är viktigt att en eventuell framtida rangordning av kyrkorna, tar hänsyn till en mängd olika synsätt, faktorer och infallsvinklar. Detta vad gäller hur KAE uppnår störst effekt.

Beskrivning av ärendet

Remissen berör länsstyrelsens verksamhet inom kulturmiljöområdet. Tillämpningen rörande de kyrkliga kulturminnena (4 kapitlet kulturmiljölagen), såväl tillståndsprövning som tillsyn, har tidigare skiljt sig åt mellan länsstyrelserna. Riksantikvarieämbetet föreslår ett antal förtydligande roller och ansvar för tillstånd och tillsyn. Länsstyrelserna ges möjlighet att ställa villkor i tillståndsbeslut om medverkande antikvariskt sakkunnig. Länsstyrelsen ges även möjlighet att utdöma böter för olovligt utförda åtgärder på de kyrkliga kulturminnena. Riksantikvarieämbetet ska fortsatt ha rätt att överklaga länsstyrelsens beslut. Samma regler i kulturmiljölagen (KML) ska gälla oavsett vem som är ägare till ett kyrkligt kulturminne. Det finns andra ägarskap än de kyrkliga kulturminnen som Svenska kyrkan ansvarar för.

Länsstyrelsen Västernorrland är positiv till förslag och innehåll i remissen ”Översyn av regelverket om de kyrkliga kulturminnena”.

I yttrandet har även bebyggelseantikvarie Sara Zandler deltagit.

Sten-Olov Altin
Länsråd

Michael Thörne
Bebyggelseantikvarie
Samhällsbyggnadsenheten
Telefon 0611-34 92 60